

GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN CÁC CÔNG TY XẾP HẠNG TÍN NHIỆM TẠI VIỆT NAM

Solutions for Developing Credit Rating Agencies in Vietnam

Đoàn Thị Hồng¹ và Lâm Thị Hồng¹

¹Trường Đại học Kinh tế Công nghiệp Long An, Long An, Việt Nam

doan.hong@daihoclongan.edu.vn

Tóm tắt — Hoạt động xếp hạng tín nhiệm có vai trò quan trọng đến sự phát triển của thị trường tài chính nói chung và thị trường trái phiếu nói riêng. Thông qua xếp hạng tín nhiệm nhà đầu tư có thêm thông tin để đánh giá khả năng tài chính, khả năng thanh toán nợ cũng như những rủi ro liên quan. Do đó, nghiên cứu được thực hiện nhằm đề xuất giải pháp phát triển các công ty xếp hạng tín nhiệm tại Việt Nam. Hiện nay, thị trường tài chính Việt Nam đang cần các công ty xếp hạng tín nhiệm đáng tin cậy để đánh giá mức độ tín nhiệm của các tổ chức tài chính và doanh nghiệp. Điều này sẽ giúp cải thiện tính minh bạch và hiệu quả của thị trường vốn, góp phần phát triển bền vững của thị trường tài chính.

Abstract — Credit rating activities play a crucial role in the development of the financial market in general and the bond market in particular. Through credit ratings, investors gain additional information to assess financial capability, debt repayment ability, and associated risks. Therefore, this study is conducted to propose solutions for developing credit rating agencies in Vietnam. Currently, Vietnam's financial market needs reliable credit rating agencies to evaluate the creditworthiness of financial institutions and enterprises. This will help improve transparency and efficiency in the capital market, contributing to the sustainable development of the financial market.

Từ khóa — Xếp hạng tín nhiệm (credit rating), thị trường tài chính (financial market), Việt Nam (Vietnam).

1. Sự cần thiết của đề tài

Các công ty xếp hạng tín nhiệm tại Việt Nam, bao gồm Việt Nam Credit Rating (VCR) và Vietnam Bond Rating (VBR) đóng vai trò quan trọng trong việc đánh giá độ tin cậy của các công ty, tập đoàn, tổ chức tín dụng và các quỹ đầu tư tại Việt Nam. Các công ty này đưa ra các đánh giá về khả năng trả nợ của các doanh nghiệp, đánh giá tín nhiệm của các quốc gia, giúp cho các nhà đầu tư và các tổ chức tài chính có thể đưa ra quyết định đầu tư an toàn và hiệu quả. Tuy nhiên, các công ty xếp hạng tín nhiệm cũng đối mặt với nhiều thách thức, bao gồm sự độc quyền của các công ty quốc tế, khó khăn trong việc đánh giá độ tin cậy của các doanh nghiệp nhỏ và vừa, cũng như sự căng thẳng giữa việc đưa ra đánh giá chính xác và việc duy trì sự ổn định của các đánh giá. Các nhà đầu tư và các tổ chức tài chính sử dụng các xếp hạng của CRAs để đánh giá rủi ro và giá trị của các khoản vay, trái phiếu và các sản phẩm tài chính phức tạp khác và được thể hiện qua một số văn bản pháp luật sau:

Nghị định số 88/2014/NĐ-CP về dịch vụ xếp hạng tín nhiệm trong đó quy định đầy đủ các nội dung về tổ chức hoạt động, cung cấp

dịch vụ, công bố thông tin của tổ chức xếp hạng tín nhiệm.

Luật Chứng khoán năm 2019 và các văn bản hướng dẫn đã có quy định cụ thể về các trường hợp doanh nghiệp phát hành trái phiếu ra công chúng phải được xếp hạng tín nhiệm và lộ trình thực hiện, đồng thời khuyến khích các doanh nghiệp phát hành trái phiếu doanh nghiệp riêng lẻ sử dụng dịch vụ này nhằm tăng cường tính công khai, minh bạch của thị trường trái phiếu doanh nghiệp.

Quyết định số 570/QĐ-TTg ngày 17/4/2015 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Quy hoạch phát triển dịch vụ xếp hạng tín nhiệm đến năm 2020 và tầm nhìn đến năm 2030, Bộ Tài chính sẽ xem xét, cấp giấy chứng nhận đủ điều kiện kinh doanh dịch vụ xếp hạng tín nhiệm cho tối đa 5 doanh nghiệp.

Hiện nay, trên thị trường không hoàn hảo việc tìm kiếm thông tin liên quan đến nhà phát hành trái phiếu có thể dẫn đến sai lầm trong đánh giá khả năng vỡ nợ hoặc giám sát việc sử dụng vốn đúng mục đích chẳng hạn như trên thị trường trái phiếu, các nhà đầu tư sẽ gặp khó khăn khi tìm kiếm thông tin liên quan đến nhà

phát hành, dẫn đến sai lầm trong việc đánh giá khả năng vỡ nợ hoặc giám sát việc sử dụng vốn đúng mục đích của nhà phát hành đúng cam kết. Hậu quả là trái phiếu giao dịch trên thị trường thứ cấp sẽ kém thanh khoản vì nhà đầu tư lo lắng về chất lượng. Vì vậy, cần có một bên thứ ba cung cấp thông tin và các đánh giá rủi ro minh bạch, khách quan và đáng tin cậy cho các chủ thể tham gia thị trường. Các tổ chức xếp hạng tín nhiệm quốc tế (Standard & Poors's, Moody's, Fitch) đã đóng vai trò bên thứ ba và kết quả đánh giá của họ được sử dụng rộng rãi trên toàn cầu (Ramakrishnan & Thakor, 1984).

Việt Nam với kinh tế vĩ mô ổn định, cơ cấu kinh tế bước đầu dịch chuyển sang chiều sâu, hiệu quả sử dụng các yếu tố đầu vào cho nền kinh tế được nâng cao, môi trường đầu tư được cải thiện. Nền kinh tế vẫn còn tiềm ẩn nhiều rủi ro như nguy cơ tụt hậu, mắc kẹt trong bẫy thu nhập trung bình; trình độ khoa học, công nghệ, năng suất và sức cạnh tranh còn thấp; khả năng chống chịu, thích ứng với tác động bên ngoài chưa cao. Hiện nay, việc sử dụng các xếp hạng của các công ty xếp hạng tín nhiệm Việt Nam cũng gặp phải nhiều tranh cãi và chỉ trích vì khả năng phân tích và xếp hạng có thể bị giới hạn và ảnh hưởng bởi các lợi ích thương mại. Nhiều người cho rằng các công ty xếp hạng tín nhiệm Việt Nam cần phải độc lập, minh bạch và chính xác trong các đánh giá của mình, để đảm bảo tính minh bạch và tin cậy trong hoạt động tài chính và đầu tư tại Việt Nam. Do đó, nghiên cứu với mục đích đề xuất một số giải pháp đối với Chính phủ Việt Nam trong việc phát triển, giúp các công ty xếp hạng tín nhiệm đảm bảo được tính độc lập, khách quan trong các đánh giá, đảm bảo tính minh bạch trong hoạt động tài chính tại Việt Nam.

2. Cơ sở lý luận về xếp hạng tín nhiệm

2.1. Định nghĩa xếp hạng tín nhiệm

Hạng tín nhiệm là đánh giá của một công ty xếp hạng tín nhiệm (CRAs) về chất lượng tín dụng của một người phát hành nợ hoặc một nghĩa vụ nợ cụ thể (De Haan & Amtenbrink, 2011). Hầu hết các công ty được đánh giá dựa trên xác suất không trả nợ đối với nhà phát hành. Một hạng tín nhiệm bao gồm một hạng chữ (thể loại tín dụng) và bình luận (nếu có).

Phạm vi mà thông tin về hạng tín nhiệm được công khai là bị ảnh hưởng mạnh bởi nguồn thu chính của CRAs. Ý kiến về hạng tín nhiệm của doanh nghiệp được gán ở mức trách nhiệm người phát hành đối với các nghĩa vụ thanh toán cố định cụ thể của những người phát hành (trái phiếu và cổ phiếu ưu đãi) (White, 2002).

2.2. Vai trò của các công ty xếp hạng tín nhiệm trên thị trường vốn

Trong nghiên cứu của White (2013) cho thấy các công ty xếp hạng tín nhiệm có uy tín thường có hai vai trò chính trong thị trường vốn:

- Thứ nhất, họ đóng vai trò định giá bằng cách phổ biến thông tin cho các nhà giao dịch thị trường (nhà đầu tư). Trong vai trò này, các công ty xếp hạng tín nhiệm thu thập và phân tích thông tin liên quan đến đánh giá chất lượng tín dụng và đưa ra kết quả phân tích của họ cho các nhà đầu tư, quản lý danh mục, các công ty mua bán, các công ty bán ra và những người khác. Hai đặc điểm làm tăng tính hữu ích của xếp hạng tín nhiệm trong việc định giá bao gồm (1) tính kịp thời của xếp hạng và (2) tính hữu ích của thông tin.

- Thứ hai, vai trò của các công ty xếp hạng tín nhiệm lớn là tạo điều kiện cho hợp đồng (bao gồm quy định tài chính) vì các xếp hạng chữ được xem như là các tiêu chuẩn chất lượng tín dụng hiệu quả. Trong việc ký hợp đồng tư nhân, các hạn chế dựa trên xếp hạng xuất hiện trong các thỏa thuận vay mượn, các thỏa thuận trái phiếu và các thỏa thuận tài chính khác. Xếp hạng cũng được sử dụng trong các quy tắc đầu tư nội bộ của các nhà đầu tư tổ chức.

Hai đặc điểm này tăng cường tính hữu ích của các xếp hạng tín dụng trong việc ký kết hợp đồng và quy định là ổn định, đáng tin cậy. Những vai trò đa dạng của xếp hạng tín dụng tạo ra các động cơ đối lập cho các CRAs lớn. Là nhà cung cấp thông tin, các CRAs lớn được mong đợi sẽ thay đổi xếp hạng ngay lập tức phản ứng với các điều kiện thay đổi và đưa thông tin về xếp hạng tín dụng rộng rãi đến công chúng miễn phí. Tuy nhiên, vai trò của họ trong hợp đồng yêu cầu họ tương đối thận trọng trong việc thực hiện các hành động xếp

hạng để thúc đẩy tính ổn định của xếp hạng tín dụng (Sy, 2009).

3. Thực trạng hoạt động của các công ty xếp hạng tín nhiệm tại Việt Nam

Trước năm 2014, thị trường xếp hạng tín nhiệm tại Việt Nam còn trong tình trạng sơ khai với sự tham gia của 2 tổ chức cung cấp thông tin là (i) Vietnam Credit Rating (VCR) được thành lập năm 2005, VCR là công ty xếp hạng tín nhiệm đầu tiên tại Việt Nam; (ii) Vietnam Rating Joint Stock Company (VNR) được thành lập vào năm 2008, VNR là công ty con của Tổng công ty Bảo hiểm Quốc gia Việt Nam; và (iii) FiinGroup Joint Stock Company được thành lập năm 2007 với tên gọi là StoxPlus Corporation, FiinGroup là một tổ chức cung cấp dịch vụ thông tin và tư vấn tài chính bao gồm cả xếp hạng tín nhiệm. Tuy nhiên, do nhu cầu thị trường trong giai đoạn này hầu như không có và chưa có quy định pháp lý chính thức về hoạt động xếp hạng tín nhiệm nên hai công ty này chỉ tồn tại trong một khoảng thời gian ngắn. Nghị định 88/2014/NĐ-CP được ban hành năm 2014 quy định về việc cấp phép và hoạt động của các tổ chức xếp hạng tín nhiệm, đã tạo điều kiện hình thành thị trường xếp hạng tín nhiệm chính thức tại Việt Nam. Sau Nghị định này, đã có hai tổ chức xếp hạng tín nhiệm được cấp phép hoạt động là Công ty cổ phần Sài Gòn Phát Thịnh Ratings (SaigonRatings) vào tháng 7/2017 và CTCP Xếp hạng tín nhiệm FiinRatings (FiinRatings) vào tháng 3/2020. Tính đến thời điểm hiện tại, đây cũng là hai công ty đã và đang cung cấp dịch vụ xếp hạng tín nhiệm cho khách hàng và có ghi nhận doanh thu (Trần Kim Long, Liêu Cập Phủ, 2022).

Tuy nhiên, so với các công ty xếp hạng tín nhiệm quốc tế, các công ty xếp hạng tín nhiệm Việt Nam còn khá non trẻ và chưa có uy tín đủ lớn. Việc sử dụng dịch vụ xếp hạng tín nhiệm của các công ty này tại Việt Nam cũng chưa được phổ biến như các nước đang phát triển khác trong khu vực. Nhiều doanh nghiệp vẫn chưa nhận thức rõ về tầm quan trọng của việc có một xếp hạng tín nhiệm đáng tin cậy và chưa quan tâm đến việc thuê các công ty xếp hạng tín nhiệm để đánh giá mức độ rủi ro của doanh nghiệp và trình độ tín nhiệm của các sản phẩm tài chính. Thực tế hiện nay, với sự phát

triển của thị trường tài chính Việt Nam, việc sử dụng dịch vụ xếp hạng tín nhiệm dần trở nên quan trọng hơn, giúp nâng cao độ tin cậy và hấp dẫn của các sản phẩm tài chính Việt Nam trên thị trường quốc tế. Các công ty xếp hạng tín nhiệm tại Việt Nam cũng đang cố gắng tăng cường năng lực và uy tín để có thể cung cấp dịch vụ chất lượng và đáng tin cậy cho các doanh nghiệp và nhà đầu tư.

3.1. Một số điểm mạnh của các công ty xếp hạng tín nhiệm Việt Nam

Am hiểu về tập quán và văn hóa kinh doanh của các doanh nghiệp Việt Nam: Điều này sẽ tạo điều kiện thuận lợi cho các tổ chức xếp hạng thu thập thông tin và thực hiện quá trình đánh giá nhanh chóng và chính xác hơn.

Phương pháp xếp hạng được thiết kế phù hợp với thực tiễn của thị trường Việt Nam: Phương pháp xếp hạng của các tổ chức xếp hạng tín nhiệm địa phương thường được xây dựng dựa trên việc tham khảo các tổ chức quốc tế, nhưng có những điều chỉnh và cải tiến để phù hợp với môi trường địa phương (nếu một doanh nghiệp Việt Nam được xếp hạng bởi Standard & Poor's thì kết quả thường sẽ không vượt quá hạng BB).

Rào cản gia nhập ngành cao: Xếp hạng tín nhiệm được xem là ngành có mức độ tập trung cao ở cả hai khía cạnh về đối tượng cung cấp dịch vụ và sản phẩm dịch vụ. Có ba yếu tố quan trọng tạo nên rào cản gia nhập ngành cao là số lượng tổ chức tham gia có giới hạn, quy mô, chất lượng dữ liệu chuyên sâu về thị trường doanh nghiệp phát hành và danh tiếng trên thị trường.

Xếp hạng tín nhiệm là lĩnh vực kinh doanh có điều kiện theo Nghị định 88/2014, vì vậy có nhiều điều kiện ràng buộc khắt khe, giới hạn số lượng tổ chức tham gia. Tính đến thời điểm cuối năm 2021, Bộ Tài chính mới chỉ cấp phép hoạt động cho hai công ty xếp hạng tín nhiệm tại Việt Nam. Theo Quyết định 507/QĐ-TTg ngày 17/4/2015 của Thủ tướng Chính phủ về phê duyệt quy hoạch phát triển dịch vụ xếp hạng tín nhiệm đến năm 2020 và tầm nhìn đến năm 2030, chỉ có tối đa 5 doanh nghiệp được xem xét cấp giấy chứng nhận đủ điều kiện kinh doanh cung cấp dịch vụ xếp hạng tín nhiệm. Như vậy, việc giới hạn số

lượng giấy phép được phát hành và các điều kiện khắt khe trong quá trình cấp phép đã khiến cho thị trường có tính tập trung rất cao. Đây là lợi thế rất lớn đối với các tổ chức xếp hạng đã chính thức được cấp phép. Trên thực tế, hiện tượng này cũng xảy ra phổ biến đối với các quốc gia khác trong khu vực và trên

thế giới. Chẳng hạn số lượng tổ chức xếp hạng tín nhiệm Việt Nam hiện nay là tương đương so với các quốc gia như Indonesia, Malaysia, Thái Lan. Ngay cả đối với thị trường quốc tế thì mức độ tập trung cũng rất cao, hơn 95% thị phần thuộc về các tổ chức xếp hạng Big 3 (Standard & Poor's, Moody's, Fitch).

Quốc gia	Số lượng tổ chức xếp hạng	Số lượng doanh nghiệp đã được xếp hạng	Ghi chú
Indonesia	2	>700	Pefindo, Fitch
Malaysia	2	>250	RAM, MARC
Philippines	1	>75	Phil Rating
Singapore	3	>100	Moody's, S&P, Fitch
Thái Lan	2	>200	TRIS, Fitch
Việt Nam	2	30	SaigonRatings, FiinRatings

Nguồn: ADB, 2020

Đối với quy mô và chất lượng dữ liệu chuyên sâu về thị trường và các doanh nghiệp phát hành, đây chính là nguồn nguyên liệu đầu vào quan trọng cho các báo cáo phân tích, báo cáo xếp hạng tín nhiệm. Có thể nói các công ty xếp hạng tín nhiệm về lâu dài sẽ cạnh tranh nhau chủ yếu dựa trên yếu tố này. Đặc điểm quan trọng của nguồn dữ liệu là mang tính tích lũy và mang lại lợi thế kinh tế theo quy mô cho tổ chức sở hữu. Điều này hàm ý rằng giai đoạn thu thập, xây dựng cơ sở dữ liệu ban đầu sẽ rất khó khăn và tốn kém, về lâu dài thì chi phí biên sẽ giảm dần theo thời gian và tạo ra lợi thế cạnh tranh cho tổ chức trong dài hạn.

Bên cạnh đó, một điểm thuận lợi của các tổ chức xếp hạng Việt Nam là có sự hỗ trợ kỹ thuật, công nghệ từ các tổ chức xếp hạng lớn trên thế giới. Dựa trên các thông tin của các công ty xếp hạng tín nhiệm công bố thì FiinRatings đang nhận được hỗ trợ về mặt kỹ thuật của S&P Global Ratings và SaigonRatings nhận được sự hỗ trợ kỹ thuật của Fitch. Đây là cơ hội cho các tổ chức xếp hạng tín nhiệm Việt Nam tiếp thu các kinh nghiệm liên quan đến việc xây dựng phương pháp và tối ưu hóa quá trình vận hành.

3.2. Hạn chế của các công ty xếp hạng tín nhiệm Việt Nam

Trong nghiên cứu của Trần Kim Long & Liêu Cập Phủ (2022) đã chỉ ra hai hạn chế của các công ty xếp hạng tín nhiệm Việt Nam với các công ty xếp hạng tín nhiệm trên thế giới:

- Hầu hết các tổ chức xếp hạng tín nhiệm Việt Nam đang theo mô hình nhà phát hành trả

tiền, tức nguồn thu của các tổ chức xếp hạng tín nhiệm sẽ đến từ phí xếp hạng do nhà phát hành chi trả. Nhà đầu tư sẽ lo lắng về tính khách quan của kết quả xếp hạng khi nguồn thu của tổ chức xếp hạng lệ thuộc vào nguồn thu của các tổ chức phát hành. Đối với các tổ chức xếp hạng trên thế giới thì nguồn thu của họ mang tính đa dạng hơn dựa trên sự kết hợp của mô hình nhà đầu tư trả tiền và mô hình nhà phát hành trả tiền.

- Sự kết nối giữa công ty xếp hạng tín nhiệm với các bên tham gia thị trường như các công ty chứng khoán, các công ty tư vấn phát hành vẫn chưa đủ mạnh. Tại thị trường Mỹ và phương Tây, các ngân hàng đầu tư và các công ty chứng khoán tham gia tích cực vào quá trình đánh giá xếp hạng thông qua việc cung cấp, chia sẻ thông tin và tư vấn lộ trình phù hợp cho công ty được xếp hạng. Điều này khiến cho khách hàng an tâm hơn khi lựa chọn dịch vụ xếp hạng cũng như đảm bảo quá trình đánh giá xếp hạng được diễn ra thuận lợi.

4. Giải pháp phát triển các công ty xếp hạng tín nhiệm Việt Nam

Tiềm năng tăng trưởng của thị trường, thị trường xếp hạng tín nhiệm có mối tương quan chặt chẽ với thị trường trái phiếu doanh nghiệp. Các tổ chức xếp hạng tín nhiệm Việt Nam có thể hưởng lợi từ tiềm năng tăng trưởng rất lớn của thị trường trái phiếu trong nước và từ các quy định mới của chính phủ liên quan đến thị trường trái phiếu như: (1) Nghị định 155 có hiệu lực từ 01/01/2023 mới quy định yêu cầu xếp hạng tín nhiệm bắt buộc đối với

các trường hợp phát hành trái phiếu ra công chúng; (2) Thông tư số 57/2021/TT-BTC đã ra đời và có hiệu lực từ ngày 20/07/2021 về sắp xếp lại thị trường chứng khoán, trong đó quy định thị trường trái phiếu doanh nghiệp thứ cấp sẽ hoạt động trên Sở giao dịch chứng khoán Hà Nội trong năm 2022. Đây là văn bản pháp lý mở đường cho sự phát triển của thị trường giao dịch thứ cấp và khi đó trách nhiệm về việc thẩm định và đánh giá chất lượng các công cụ giao dịch sẽ là nhiệm vụ của các tổ chức xếp hạng tín nhiệm.

4.1. Bổ sung và hoàn thiện các quy định đảm bảo tính khách quan, minh bạch, đáng tin cậy cho hoạt động xếp hạng, đảm bảo không có sự xung đột lợi ích giữa công ty xếp hạng với nhà phát hành, với các công ty tư vấn

Bổ sung, hoàn thiện các quy định liên quan đến hoạt động xếp hạng tín nhiệm, đảm bảo tính khách quan và độc lập của các công ty xếp hạng. Các quy định này cần được cập nhật thường xuyên để phù hợp với tình hình thị trường và nhu cầu của các bên liên quan.

Thúc đẩy sự đa dạng trong ngành công nghiệp xếp hạng tín nhiệm bằng cách khuyến khích sự tham gia của nhiều công ty xếp hạng khác nhau trong các hoạt động xếp hạng. Điều này sẽ giúp tăng cường tính cạnh tranh và giảm thiểu khả năng xảy ra xung đột lợi ích giữa các công ty xếp hạng. Thực hiện các hoạt động giám sát, kiểm tra và đánh giá các công ty xếp hạng tín nhiệm thường xuyên để đảm bảo tính khách quan và độc lập của hoạt động xếp hạng. Các công ty xếp hạng cần phải tuân thủ các quy định và tiêu chuẩn được đề ra bởi cơ quan quản lý và giám sát để đảm bảo hoạt động được thực hiện theo đúng quy trình và tiêu chuẩn chất lượng.

Đặt ra các quy định về công khai thông tin và tuyên truyền để đảm bảo sự minh bạch trong hoạt động xếp hạng. Các công ty xếp hạng cần phải công bố thông tin về tiêu chuẩn xếp hạng, phương pháp đánh giá và kết quả xếp hạng của họ để đảm bảo tính minh bạch và tránh việc xảy ra xung đột lợi ích. Tăng cường hợp tác và tư vấn giữa các tổ chức xếp hạng tín nhiệm và các cơ quan quản lý để cùng nhau xây dựng các tiêu chuẩn và quy định hợp

lý, phù hợp với nhu cầu của thị trường và các bên liên quan.

4.2. Nâng cao nhận về lợi ích của hoạt động xếp hạng tín nhiệm

Tổ chức chương trình đào tạo cho các bên liên quan về quy trình xếp hạng tín nhiệm, những tiêu chí được sử dụng và ý nghĩa của chúng đối với hoạt động kinh doanh và quản lý. Thông tin cần được cung cấp đầy đủ, minh bạch và dễ hiểu. Các tổ chức xếp hạng cần đảm bảo tính minh bạch và công bằng trong quá trình đánh giá và xếp hạng. Những tiêu chí được sử dụng cần được công bố rõ ràng, cập nhật thường xuyên và dựa trên các bằng chứng có liên quan. Các tổ chức xếp hạng cần đối xử công bằng với các đối tượng được đánh giá và xếp hạng.

Các tổ chức xếp hạng cần đảm bảo rằng hoạt động của họ không gây ra sự thiên vị hoặc ảnh hưởng tiêu cực đến sự cạnh tranh giữa các đối tượng được đánh giá và xếp hạng. Việc thúc đẩy sự cạnh tranh lành mạnh sẽ giúp tăng tính minh bạch và đảm bảo rằng các tổ chức và cá nhân được đánh giá và xếp hạng dựa trên hiệu suất thực sự của họ.

Các tổ chức xếp hạng cần đảm bảo rằng hoạt động của họ đóng góp tích cực cho xã hội và kinh tế, đồng thời giảm thiểu các tác động tiêu cực đến môi trường và cộng đồng. Điều này giúp tăng khả năng được công nhận và tôn trọng của các tổ chức xếp hạng, đồng thời tạo ra lợi ích cho các bên liên quan khác. Ngoài ra, chính phủ cũng nên có cơ chế hỗ trợ khuyến khích các doanh nghiệp phát hành sử dụng dịch vụ xếp hạng như hỗ trợ chi phí phát hành đối với các doanh nghiệp có xếp hạng.

4.3. Nâng cao năng lực của các tổ chức xếp hạng tín nhiệm

Tăng cường đào tạo và phát triển nhân lực: Các tổ chức xếp hạng cần đầu tư để tạo ra một đội ngũ chuyên gia giàu kinh nghiệm, có kiến thức chuyên môn sâu rộng, nắm vững các quy trình và tiêu chuẩn xếp hạng. Ngoài ra, cần liên kết với các trường đại học và các tổ chức đào tạo chuyên ngành để nâng cao năng lực nhân lực của mình. Các tổ chức xếp hạng cần đầu tư nhiều hơn vào nghiên cứu và phát triển các tiêu chuẩn và quy trình xếp hạng phù hợp với bản sắc và điều kiện của Việt Nam.

Tăng cường sự minh bạch và độc lập: Các tổ chức xếp hạng cần đảm bảo sự minh bạch và độc lập trong hoạt động xếp hạng, công khai về phương pháp đánh giá, cơ cấu tổ chức, đội ngũ chuyên môn, quy trình xếp hạng và các yếu tố ảnh hưởng đến kết quả xếp hạng. Đồng thời, cần đảm bảo độc lập và không bị ảnh hưởng bởi các lợi ích khác như tiền bạc hay chính trị.

Tăng cường sự tương tác với các bên liên quan: Các tổ chức xếp hạng cần tạo cơ hội cho các bên liên quan tham gia vào quá trình xây dựng và đánh giá tiêu chuẩn, quy trình xếp hạng. Cần lắng nghe ý kiến từ các doanh nghiệp, các cơ quan quản lý nhà nước, các chuyên gia, các chủ thể tham gia thị trường để đưa ra đánh giá đầy đủ và chính xác.

Tăng cường kiểm soát chất lượng xếp hạng: Các công ty xếp hạng tín nhiệm cần tăng cường kiểm soát chất lượng xếp hạng, đảm bảo tính chính xác, khách quan và đáng tin cậy của thông tin được cung cấp. Đồng thời, cần thiết lập một hệ thống giám sát và đánh giá hiệu quả của các công ty xếp hạng tín nhiệm để đảm bảo hoạt động của họ luôn đáp ứng được các yêu cầu và tiêu chuẩn của thị trường tài chính.

4.4. Tăng cường hợp tác với các đối tác trong và ngoài nước

Việc hợp tác này sẽ giúp các công ty xếp hạng tín nhiệm có thêm kiến thức, kinh nghiệm, và tiêu chuẩn quốc tế để đánh giá và xếp hạng đối với các doanh nghiệp tại Việt Nam. Đồng thời, việc hợp tác với các đối tác trong và ngoài nước cũng giúp cho các công ty xếp hạng tín nhiệm có thêm cơ hội tiếp cận với các doanh nghiệp quốc tế và nâng cao uy tín trên thị trường quốc tế. Điều này sẽ giúp cho các công ty xếp hạng tín nhiệm tại Việt Nam trở thành một đối tác đáng tin cậy và có uy tín trên thị trường quốc tế.

Ngoài ra, việc hợp tác với các đối tác trong và ngoài nước cũng giúp các công ty xếp hạng tín nhiệm tại Việt Nam đáp ứng được các yêu cầu của khách hàng đến từ các thị trường khác nhau. Việc đáp ứng được các yêu cầu này sẽ giúp các công ty xếp hạng tín nhiệm tại Việt Nam nâng cao khả năng cạnh tranh trên thị trường quốc tế. Vì vậy, để phát triển các công

ty xếp hạng tín nhiệm tại Việt Nam, cần tăng cường hợp tác với các đối tác trong và ngoài nước để nâng cao khả năng đánh giá và xếp hạng đối với các doanh nghiệp tại Việt Nam, nâng cao uy tín và cạnh tranh trên thị trường quốc tế.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Bộ Tài chính (2021), Thông tư số 57/2021/TT-BTC ngày 12/07/2021: “*Quy định lộ trình sắp xếp lại thị trường giao dịch cổ phiếu, thị trường giao dịch trái phiếu, thị trường giao dịch chứng khoán phái sinh và thị trường giao dịch các loại chứng khoán khác*”.
- [2] Chính phủ (2014), Nghị định số 88/2014/NĐ-CP ngày 26-09-2014: “*Quy định về dịch vụ xếp hạng tín nhiệm*”.
- [3] Chính phủ (2015), Quyết định số 570/QĐ-TTg ngày 17/4/2015: “*Quy hoạch phát triển dịch vụ xếp hạng tín nhiệm đến năm 2020 và tầm nhìn đến năm 2030*”.
- [4] Chính phủ (2020), Nghị định 155/2020/NĐ-CP ngày 31/12/2020: “*Quy định chi tiết thi hành một số điều của Luật Chứng khoán có hiệu lực từ ngày 01/01/2021*”.
- [5] De Haan, J., & Amtenbrink, F. (2011). Credit rating agencies. In *Handbook of Central Banking, Financial Regulation and Supervision*. Edward Elgar Publishing.
- [6] Quốc hội (2019), Luật số 54/2019/QH14 ngày 26-11-2019: Luật Chứng khoán.
- [7] Ramakrishnan, R. T., & Thakor, A. V. (1984). Information reliability and a theory of financial intermediation. *The Review of Economic Studies*, 51(3), 415-432.
- [8] Sy, A. N. R. (2009). The systemic regulation of credit rating agencies and rated markets.
- [9] Trần Kim Long, Liêu Cập Phủ (2022). Thực trạng thị trường xếp hạng tín nhiệm tại Việt Nam: Cơ hội và thách thức, *Tạp chí Thị trường Tài chính Tiền tệ* (9).
- [10] White, L. J. (2002). *The credit rating industry: An industrial organization analysis* (pp. 41-63). Springer US.
- [11] White, L. J. (2013). Credit rating agencies: An overview. *Annu. Rev. Financ. Econ.*, 5(1), 93-122.

Ngày nhận: 29/5/2024

Ngày phản biện: 07/6/2024

Ngày duyệt đăng: 18/6/2024